

Opgaveforslag til LæseRakettens børn

GENERELLE OPGAVER

Prøv quizzen - har du styr på Ugandas børn?

Tag en quiz om hvert barn fra LæseRaketten 2020 om Uganda. Eller tjek om I kan svare på spørgsmål om alle syv børn. Find quizzer her:

<https://heleverdeniskole.dk/til-laereren/laervervejledning-og-opgaver/>

Lav jeres egne bøger i BookCreator om LæseRakettens børn

Med værktøjet BookCreator kan eleverne lave deres egne bøger om børnene fra LæseRaketten. Der er oprettet skabeloner til fortællinger om LæseRakettens børn, der gør det nemt for eleverne at komme i gang. En videovejledning viser dig, hvordan man finder den bog, man vil bruge som skabelon, og hvordan man kopierer bogen til sit eget bibliotek:

<https://heleverdeniskole.dk/til-laereren/lav-boger-film-og-spil/>

Lav fotohistorier om LæseRakettens børn og Uganda

På hjemmesiden findes en samling af billeder, som I frit kan benytte til jeres egne produktioner. Lad elever finde billeder af LæseRakettens børn og via en fotohistorie beskrive barnets liv.

- Hvordan bor barnet?
- Hvordan ser barnets hverdag ud?
- Hvordan er skolen?

Find samlingen af billeder her: <https://heleverdeniskole.dk/se-billeder-fra-uganda/>

Billederne kan hentes og bruges direkte i værktøjerne på SkoleTube:

<https://heleverdeniskole.dk/til-laereren/lav-boger-film-og-spil/>

Lav film om LæseRakettens børn

I SkoleTube er der oprettet en ressourcekanal med billeder og filmklip. Hent filmklip til det barn fra LæseRaketten, som eleverne ønsker at lave en film om. Lad eleverne læse om det barn, de skal lave en film om. Herefter skal de med egne ord beskrive barnet, dets hverdag og skolegang. Beskrivelsen kan bruges til speak i filmen.

På hjemmesiden findes en video-vejledning, hvor du kan se, hvordan du tilmelder dig kanalen og får adgang til filmklippene: <https://heleverdeniskole.dk/til-laereren/lav-boger-film-og-spil/>

Indskoling

Joshua

Joshua er 9 år og går i 3. klasse. Han bor sammen med sin lillesøster og sin bedstemor. De bor i en lille landsby i det nordlige Uganda. Joshua bor hos sin bedstemor for at han og lillesøsteren kan gå i skole. Joshua og Sandes forældre har ikke råd til at sende dem i skole derhjemme. Joshua kan godt lide at bo hos sin bedstemor, men han savner sin familie. Han ser dem kun én gang om året.

Se filmen og billedserien om Joshua på hjemmesiden: <https://heleverdeniskole.dk/joshua/>

Joshuas dag i billeder – lav en billedhistorie eller en rullebog

Ud over at læse om Joshua i LæseRaketten, samt se film og billeder af Joshua på hjemmesiden, kan I også læse om Joshuas skoledag: <https://heleverdeniskole.dk/en-skoledag-i-uganda/>

- Spørg eleverne, hvad de kan huske fra historien om Joshua. Lad eleverne tegne fire billeder fra Joshuas liv.
- Bed eleverne om at tegne fire billeder fra deres eget liv.
- Lad eleverne præsentere alle deres billeder og spørg dem, hvordan deres liv er forskelligt fra Joshuas, og hvordan deres liv er ens.
- Eleverne kan også lave en rullebog om Joshua ved at klistre deres tegninger sammen med tape og rulle dem op på røret fra en køkkenrulle. Fastgør den ene ende af papiret til f.eks. røret fra en køkkenrulle og rul resten af papiret op omkring rullen.

Skriv et postkort til Joshua

Eleverne kan sende et postkort til Joshua og fortælle om dem selv og Danmark. Skriv gerne på engelsk. Lav gerne en tegning eller sæt et billede på postkortet. Send postkortet ind til Hele Verden i Skole, så sørger vi for, at Joshua får dem.

Send til:

Oxfam IBIS

Vesterbrogade 2b

1620 København V

Att: Hele Verden i Skole

Vi skal have postkortene senest 1. juni 2020

Læs mere på: <https://heleverdeniskole.dk/til-laereren/send-postkort-til-laeseraketten-born/>

Joshua i den varme stol

Joshua er 9 år og bor hos sin bedstemor i landsbyen Lugwar langt væk fra sine forældre. Han er flyttet fra byen og ud på landet for at kunne komme i skole. Her har han fået nogle nye venner Oscar og Joffrey. Ved hjælp af "den varme stol" kan I prøve at finde ud, hvad Joshua synes om sit liv i Lugwar.

- Lad hver elev formulere 3-5 gode spørgsmål til Joshua.
- Gennemfør et par runder med 2-3 forskellige elever i den varme stol. Det er vigtigt, at eleverne i den varme stol forsøger at leve sig ind i Joshuas historie så godt som muligt.
- Når I er færdige med den varme stol, kan I samle sammen på elevernes spørgsmål og svar i klassen.
- Derefter kan eleverne i mindre grupper skrive et ekstra afsnit af Joshuas historie eller lave en tegneserie om Joshuas liv med både tekst og billeder.

Lær snurretoppespillet, kalikua og afprøv jeres viden om Uganda

I frikvarterene spiller Joshua Kalikua med sine venner. Det er et snurretoppe-spil, hvor man skal have snurretoppen til at spinde på sin hånd eller på jorden. Se videoen og prøv selv. I kan også printe en spilleplade og lege med snurretop samtidigt med at I tester jeres viden om Uganda, når I skal svare på spørgsmålene på spillepladen:

<https://heleverdeniskole.dk/leg-med-snurretop/>

Lav selv ler og flotte figurer

Joshua kan godt lide at lave figurer i ler. Det er også hans opgave at lave ler til billedkunst på skolen. Joshua laver en radio i ler. Han drømmer om at få en rigtig radio, der kan spille musik. Han har også lavet et hus i ler.

Prøv selv kræfter med at lave en hytte i ler. I opskriften får du hjælp til at bygge en hytte magen til den, Joshua bor i. Hvis alle i klassen laver en hytte, kan I sætte dem sammen til jeres egen ugandiske landsby. Find opskriften her: <https://heleverdeniskole.dk/lav-en-hytte-i-ler/>

- Se videoen og billedserien om Joshua på hjemmesiden. Se godt efter, hvordan husene i Joshuas landsby, ser ud. Prøv så at lave Joshuas hytte af ler og grene.
- Når alle i klassen har lavet en hytte, kan I sætte dem sammen til en ugandisk landsby.
- I kan også lave jeres største ønsker i ler og lave en udstilling med klassens største ønsker.

Lav majsgrøden posho og andre retter fra Uganda

Lær at lave posho ligesom Joshuas bedstemor. I kan også se billedserien og blive kloge på andre madvarer og lære at lave flere ugandiske retter. Joshuas bedstemor serverer også hvide myrer, der knaser dejligt, når man spiser dem. Lav en smagsprøve-runde, hvor eleverne skal smage på insekter, som kan købes i mange supermarkeder. Find opskrifterne og se billeder her: <https://heleverdeniskole.dk/smag-pa-uganda/>

Lær om Ugandas dyr

Del klassen op i små grupper. Hver gruppe vælger et dyr og laver en præsentation for resten af klassen. Eleverne kan undersøge:

- Levested
- Udseende
- Størrelse
- Føde
- Formering
- Andet

Mal evt. i fællesskab et stort billede eller lav en model af levesteder for dyrene. Placér de forskellige dyr, der hvor de lever. På hjemmesiden har vi udvalgt 6 dyr, som alle lever i Uganda: <https://heleverdeniskole.dk/dyriuganda/>

Men der er mange andre muligheder for at finde dyr, der lever i Uganda: Verdensdyr.dk – tilgængeligt med uni-login.

Lav selv en fodbold af plastikposer

Joshua spiller fodbold med sine venner i frikvarteret. De har ikke en rigtig fodbold, men bruger en bold lavet af gamle plastikposer og stofrester.

Prøv selv at lave en fodbold af gamle plastikposer eller stof.

<https://heleverdeniskole.dk/lav-din-egen-fodbold/>

Syng og dans med Uganda

Mange elever på Joshuas skole spiller musik. Joshua kan bedst lide at synge og danse. Under temaet "Uganda med alle sanser" på hjemmesiden kan I lære en sang på sproget luganda. I kan også høre musik, lære om instrumenter og se en dans. Prøv om I kan danse nogle af de samme trin: <https://heleverdeniskole.dk/ugandamedallesanser/>

Mellemtrin

Nyirambere

Nyirambere er 12 år og går i 4. klasse. Hun bor i en landsby i det vestlige Uganda i området Kibuga. Der er frodigt. Stort set alle lever af at dyrke jorden. Nyirambere's familie har selv et lille stykke jord med majsplanter. De arbejder også på andre familiers jord for at tjene penge. Nyirambere går i skole. Når hun har fri, hjælper hun familien med arbejdet i marken. De skal så, luge og høste. Det er hårdt arbejde.

Se filmen og billedserien om Nyirambere: <https://heleverdeniskole.dk/nyirambere/>

Skriv i Nyirambere's dagbog

Lad eleverne skrive en eller flere dagbogssider i Nyirambere's dagbog. Eleverne må forestille sig, hvad Nyirambere tænker og føler om det, hun laver i hverdagen. Hendes fremtidsdrømme kan også være en del af dagbogen. Se filmen og billederne som inspiration: <https://heleverdeniskole.dk/nyirambere/>

Skriv postkort til Nyirambere

Eleverne kan sende et postkort til Nyirambere og fortælle om dem selv og Danmark. Skriv gerne på engelsk. Lav også gerne en tegning eller sæt et billede på postkortet. Send postkortet ind til Hele Verden i Skole, så sørger vi for, at Nyirambere får dem.

Send til:

Oxfam IBIS
Vesterbrogade 2b
1620 København V
Att: Hele Verden i Skole

Vi skal have postkortene senest 1. juni 2020

Læs mere på: <https://heleverdeniskole.dk/til-laereren/send-postkort-til-laeseraketten-born/>

Livet på landet og i byen – lav plancher

Lad eleverne beskrive, hvordan der ser ud på landet og i byerne i Uganda. I kan hente inspiration her: <https://heleverdeniskole.dk/se-billeder-fra-uganda/>. Desuden kan I se billedserier og læse om livet på landet og om byerne, der vokser, under temaet på hjemmesiden om hverdag i Uganda: <https://heleverdeniskole.dk/hverdaguganda/>

- Tal i klassen om, hvordan det mon er at bo i henholdsvis land og by i Uganda.
- Inddel eleverne i 4-6 grupper. Bed 2-3 grupper finde billeder fra livet på landet i Danmark og 2-3 andre grupper om at finde billeder om livet i byen.
- Hver gruppe laver en planche.

Diskutér i klassen forskelle og ligheder på livet i land/by i Uganda og Danmark.

Hvad kan gro i Uganda – lav selv forsøg

Nyirambere bor i området Kibuga, der er meget frodigt. Stort set alle i området lever af at dyrke jorden. Nyiramberes familie har majsmarker. De har deres egne marker, og de arbejder også på andre familiers jord for at tjene penge. Nyirambere kommer ikke i skole, når der skal høstes.

Lad eleverne læse om Ugandas natur og klima. Snak med dem om hvilke forskelle og ligheder, der er i forhold til Danmark. Lad eleverne tegne deres bud på et landskabsbillede fra Uganda - de kan finde inspiration i nogle af de billedserier, der findes på hjemmesiden: <https://heleverdeniskole.dk/naturogklimauganda/>

- Snak med eleverne om de forskellige slags landskaber, der findes i Uganda - bjerge, søer, regnskov og Nilen.
- Lad eleverne tegne de forskellige årstider og/eller landskaber.
- Snak om, hvad der er særligt ved, at Uganda ligger på ækvator.
- Lav jeres eget forsøg, hvor I får planter til at gro under forskellige forhold. Dyrk fx karse i sand, vat og i jord. Prøv at dyrke noget uden vand, noget uden lys og noget, der vandes med ferskvand (fra Victoriasøen) og andet med saltvand (fra havet).

Børn og pligter – diskussion

Nyirambere skal hjælpe til derhjemme. Hun arbejder med at luge i majsmarken sammen med resten af familien, og hun fejer på gårdspladsen derhjemme.

Lad eleverne lave en liste over deres egne pligter derhjemme:

- Tal om pligterne i klassen.
- Hvor lang tid bruger eleverne på deres pligter hver dag?
- Får de lommepenge?
- Synes de, det er i orden med pligter derhjemme?
- Sammenlign elevernes pligter med Nyiramberes – find forskelle og ligheder.

Alle børn har ret til at komme i skole

Mange børn i området Kibuga kommer ikke i skole. De må blive hjemme og arbejde i markerne sammen med familien, så de kan få mad på bordet og måske tjene lidt penge ved også at ordne andres marker. Nyirambere kommer i skole de fleste dage, men ikke når der skal høstes. Men alle børn har ret til at komme i skole. Det er både en menneskeret: <https://heleverdeniskole.dk/uddannelse-er-en-menneskeret-0/>

Og så står det i børnekonventionen. Den blev formuleret af FN i 1989 for at sætte ekstra fokus på beskyttelse af børn verden over. Læs hovedpunkterne i Børnekonventionen her: <https://heleverdeniskole.dk/bibliotek/bornekonventionen/>

- Tal om rettigheder. I kan for eksempel tage udgangspunkt i spørgsmålene:
 - Hvad er en menneskeret?
 - Hvorfor findes der en børnekonvention?
 - Er Børnekonventionen på skoleskemaet på jeres skoler? Hvordan?
 - Hvordan kan man sikre, at menneskerettigheder bliver overholdt?

Hold et foredrag om Nyirambere

Lad eleverne forberede et lille foredrag om Nyirambere.

- Eleverne skriver ca. 10 stikord og udvælger 5-6 billeder.
- Eleverne øver sig på foredraget, som de enten kan holde for klassen eller for en mindre gruppe.

Trevor

Trevor er 9 år og går i 5. klasse på en af Kampalas bedste privatskoler. Trevor bor sammen med sin mor, far og lillesøster i et hus i udkanten af Ugandas hovedstad, Kampala. Familien er lige flyttet til et nyt hus i et nyt kvarter. De har fået mere plads og mere privatliv. Det gamle sted boede naboerne klos op ad deres hus. Trevors far, Fred, ejer en virksomhed, som sælger T-shirts. Han arbejder meget og kommer ofte sent hjem.

Se filmen og billedserien om Trevor på hjemmesiden: <https://heleverdeniskole.dk/trevor/>

Ulighed i Uganda

Der er stor forskel på rig og fattig i Uganda. Lad eleverne læse om Trevor og Businge i LæseRaketten eller læs højt for dem.

- Lad eleverne beskrive en dag i henholdsvis Trevor og Businges liv.
- Hvad laver eleverne selv i løbet af en dag? Hvornår står de op? Hvornår er de i skole? Hvad laver de når de har fri fra skole? Minder deres liv mest om Trevors eller Businges?
- Tal med eleverne om, hvad vil det sige at være rig og fattig. Er Businge rig eller fattig? Hvad med Trevor? Hvornår er man rig? Hvornår er man fattig? Er der forskel på at være rig og fattig i Danmark og i Uganda?
- Hvad tror de, Businge tænker om Trevors liv? Og hvad tror de, Trevor tænker om Businges liv?

Del en pose popcorn i to skåle. I den ene hældes det meste, mens den anden skål kun indeholder lidt. Lad en fjerdedel af klassen dele den store skål og resten den lille. Afvent elevernes reaktion og brug fordelingen af popcorn til at tale om ulighed.

Skriv historien færdig

Trevor elsker at cykle rundt i kvarteret, hvor han bor. En dag hvor Trevor og hans ven Brandon er ude at cykle, mødte de...

Lad eleverne digte videre på historien. De skal inddrage så mange ting som muligt fra historien om Trevor.

Hvor kommer Trevors familie fra? – skriv Trevors familie-historie

Trevor bor i Ugandas hovedstad i et godt hus og går i en god privatskole. Men han ved, at hans mor voksede op i en fattig familie. Trevors mor kunne kun gå i skole op til 7. klasse, der hvor hun boede. Hun måtte flytte til Kampala og bo hos sin onkel for at fortsætte i skolen. Hun arbejdede og tjente selv penge om aftenen for at kunne betale for skolen. Trevor kan stadig huske første gang, han besøgte sin mors landsby.

Tal sammen i klassen om:

- Hvad kan Trevor huske fra sin mors landsby?
- Hvorfor har det gjort indtryk på Trevor at besøge sin mors landsby?
- Hvordan kunne han føle sig fremmed og hjemme på samme tid?
- Hvorfor er det vigtigt at kende sine rødder og sin families historie?
- Eleverne kan også spørge deres forældre eller bedsteforældre, om der findes særlige "familiehistorier" i deres familier – evt. kan de optage fortællinger på deres mobiltelefoner og afspille dem for hinanden i klassen.

Lad eleverne lave en tegneserie, rullebog, foldebog eller en bog om Trevors liv og hans families historie. Trevors historier kan udstilles og/eller fremlægges for klassen.

Med værktøjet BookCreator kan eleverne lave deres egen online bog. Der er oprettet skabeloner til fortællinger om LæseRakettens børn, der gør det nemt for eleverne at komme i gang. Der er en videovejledning, som fortæller, hvordan biblioteket besøges, hvordan man finder den bog, man vil bruge som skabelon, og hvordan man kopierer bogen til sit eget bibliotek: <https://heleverdeniskole.dk/til-laereren/lav-boger-film-og-spil/>

Lav et stamtræ

Familie, forældre og forfædre betyder meget for mange i Uganda. Det gør det for de fleste mennesker. Lad eleverne lave deres eget stamtræ. Tegn eller mal et flot træ (eller brug en skabelon) og lad eleverne udfylde det så langt tilbage, de kan. De må nok have hjælp af deres forældre til at skrive flere generationer på.

Forskel på skoler i Uganda og Danmark – lav film

Trevor går på en privatskole i Kampala. På skolen må de kun snakke engelsk. På andre skoler i Uganda har eleverne pligter før skoletid. På hjemmesiden kan I få mere at vide om skoler i Uganda: <https://heleverdeniskole.dk/skoleuganda/> - der er både film, artikler og billeder.

- Snak om forskelle og ligheder på skoler i Uganda og i Danmark.
- Snak om, hvad der er særligt ved jeres skole.
- Del eleverne ind i mindre grupper. Hver gruppe laver et storyboard til en lille film, der skal vise forskellen på jeres skole og skoler i Uganda. Lad eleverne filme små filmklip, der kan vise deres pointer.
- Når grupperne er færdige, skal filmen klippes sammen og evt. speakes. I kan finde filmklip fra skoler i Uganda, som kan inddrages i filmen her: <https://heleverdeniskole.dk/til-laereren/lav-boger-film-og-spil/>
- Den færdige film ses i klassen og vises måske til andre klasser og/eller forældre.

Leg med Trevor

Trevor elsker at spille basketball, volleyball, at cykle og svømme. Lad eleverne selv gå på opdagelse på hjemmesidens temaer "Hverdag":

<https://heleverdeniskole.dk/hverdaguganda/>

og "Uganda med alle sanser": <https://heleverdeniskole.dk/ugandamedallesanser/>

De skal finde ud af, hvad børn i Uganda leger. Inddel eleverne i grupper. Hver gruppe vælger én leg og lærer at spille eller lege den selv. Derefter skal grupperne lære legen videre til hinanden.

Rig og fattig – et vendespil

Vi har fremstillet et vendespil, som indeholder forskellige modsætnings-ord. Print pdf'en her: <https://heleverdeniskole.dk/til-laereren/laerervejledning-og-opgaver/>

- Lad eleverne spille vendespillet to og to.
- Lad eleverne formulere sætninger med fem af modsætnings-parrene.
- Diskutér i klassen, hvilke ord der passer på Businge, og hvilke ord der passer på dem selv.

Esther

Esther er 14 år og går i 7. klasse. Esther er fra Sydsudan, men hun bor i Uganda. I 2017 blev Esthers landsby i Sydsudan angrebet, og hendes forældre blev dræbt. Esther flygtede sammen med sine tre yngre søskende til Uganda. De bor nu hos deres tante i flygtningeområdet Palabek i Uganda. Esther er glad for at gå i skole igen. De fleste af de cirka 2000 elever på skolen kommer fra Sydsudan. Esther drømmer om at vende tilbage til Sydsudan og arbejde som lærer, når hun bliver voksen.

Se filmen og billedserien om Esther på hjemmesiden: <https://heleverdeniskole.dk/esther/>

Esther i den varme stol

Esther 14 år og bor hos sin tante. Hun er flygtet fra Sydsudan til Uganda sammen med sine søskende. Ved hjælp af "den varme stol" kan I prøve at finde ud, hvordan Esther har det:

- Lad hver elev formulere 3-5 gode spørgsmål til Esther.
- Gennemfør et par runder med 2-3 forskellige elever i den varme stol. Det er vigtigt, at eleverne i den varme stol forsøger at leve sig ind i Esthers historie så godt som muligt.
- Når I er færdige med den varme stol, kan I samle sammen på elevernes spørgsmål og svar i klassen.
- Derefter kan eleverne i mindre grupper skrive et ekstra afsnit af Esthers historie eller lave en tegneserie om Esthers liv med både tekst og billeder.

Den dag Esther flygtede

Eleverne skal skrive en historie om den dag, Esther flygtede. Historien skal skrives i jeg-form og begynde om natten, hvor Esther ligger og sover. Som forberedelse har eleverne læst portrættet i LæseRaketten, set filmen på hjemmesiden og evt. lavet en opgaven med Esther i den varme stol.

Livet i Palabek – skriv en artikel

Esther bor i Palabek i Uganda. Det er et særligt område, hvor flygtninge kan få hjælp til at starte et nyt liv. Men det er ikke en flygtningelejr. Eleverne skal lave en reportage fra et besøg i Palabek, hvor de møde Esther. Som forberedelse har eleverne læst portrættet i LæseRaketten og set filmen på hjemmesiden. Lad eleverne læse på hjemmesiden om flygtninge i Uganda: <https://heleverdeniskole.dk/flygtningeuganda/>

Snak fælles i klassen om:

- Hvordan er Palabek forskellig fra flygtningelejre?
- Hvordan får folk mad?
- Hvordan bor folk?
- Hvad laver børnene?
- Hvad laver de voksne?

Inddel eleverne i grupper. Hver gruppe skal lave en artikel om Esther og fortælle om hendes hverdag i Palabek i Uganda. Brug pdf'en "Hvordan opbygges en artikel" og lad eleverne finde info om at skrive til medier her:

<http://heleverdeniskole.dk/mediev%C3%A6rksted/>

At savne nogen – skriv et brev

Selvom Esther har fået det godt i Uganda, savner hun sine forældre og sine venner fra Sydsudan. Snak sammen i klassen om, hvad det vil sige at savne. Hvad vil det sige at miste noget eller nogen? (Det kan være yndlingsbamsen, et kæledyr eller en afdød) Er der nogen eleverne savner? Måske har nogle af eleverne oplevelser, der ligner Esthers. Andre savner måske nogen, der bog langt væk, eller nogle bedsteforældre, der ikke lever mere.

Lad eleverne hver især skrive et brev til én, de savner. De skal skrive om, hvordan de har det, og hvad de laver til hverdag. Husk at bruge brevform.

At være ny – skriv et portræt

Snak i klassen om at være ny et sted. Det kan være at komme til et fremmed land som turist eller som tilflytter. Det kan være at flytte, skifte skole eller noget helt tredje. Som forberedelse har eleverne læst portrættet i LæseRaketten og set filmen på hjemmesiden. Lad eleverne læse på hjemmesiden om Vivian, der bor i Danmark. Hun er flyttet fra Sydsudan til Uganda med sin familie, da hun var helt lille:

<https://heleverdeniskole.dk/mit-nye-hjem-i-danmark/>

Inddel eleverne i grupper. Grupperne skal svare på følgende spørgsmål:

- Hvad er forskellen på selv at vælge at flytte til et nyt land og være nødt til at flygte fra sit gamle hjem?
- Hvordan er det mon at bo uden sine forældre?
- Hvornår har eleverne selv prøvet at føle sig nye et sted? Hvordan var det? Var der nogen, der hjalp dem? Hvad gjorde de?

Nu skal hver gruppe skrive et portræt af Esther.

Det kan skrives til en dansk børneavis. Artiklen skal både indeholde fakta, følelser og refleksion over livet i et andet land. Lav et flot layout og hæng portrætterne op i klassen. Find info om at skrive til medier her: <http://heleverdeniskole.dk/mediev%C3%A6rksted/>

Eller de kan lave deres portræt som en bog i SkoleTube. Med værktøjet BookCreator kan eleverne lave deres egen bog. Der er oprettet skabeloner til fortællinger om LæseRakettens børn, der gør det nemt for eleverne at komme i gang. Der er en videovejledning, som fortæller, hvordan biblioteket besøges, hvordan man finder den bog, man vil bruge som skabelon, og hvordan man kopierer bogen til sit eget bibliotek: <https://heleverdeniskole.dk/til-laereren/lav-boger-film-og-spil/>

Hvad er en god ven?

Esther møder gamle venner fra Sydsudan i Palabek. Men hun har også fået en ny ven. Det er Theresa. Snak med eleverne om:

- Hvad gør Theresa til en god ven?
- Hvorfor er det rart at have gode venner?
- Lad eleverne lave ordkort, der fortsætter sætningen: "En god ven er..."
- Hæng alle ordkort op i klassen og diskutér jer frem til de 10 vigtigste.

Lav et stort venskabstræ i klassen og sæt de 10 vigtigste ordkort op på det. Træet kan males på en planche, eller I kan finde en flot gren, som I kan bruge.

Sjip eller hop i elastik med Esther

Esther kan godt lide at gå i skole. For Esther er skolen et frirum, hvor hun bare kan være Esther, der lærer og leger. Efter skole går Esther i klub. Her spiller hun fodbold, stikbold og netbold. Hun spiller musik og danser, og de laver teater og har debathold. Hun kan også godt lide at sjippe og hoppe i elastik.

Prøv selv at hoppe i elastik eller sjippe bue, mens I siger remser. Se filmen her og find en vejledning til elastikhop. <https://heleverdeniskole.dk/elastik-hop/>

Tag et kig i krystalkuglen

I filmen om Esther på hjemmesiden, venter Esther på at få sit eksamensnummer. For Esther er skolen vigtig. Esther vil gerne være lærer. Hun drømmer om at flytte hjem til Sydsudan og blive lærer på en skole der. Lad eleverne skrive et essay eller en historie om Esthers liv om 5 eller 10 år. Se pdf'en om at skrive essay: <https://heleverdeniskole.dk/til-laereren/laerervejledning-og-opgaver/>

Businge

Businge er 14 år. Han går i 7. klasse på Rwangara Skolen. Businge bor sammen med sin mor, far og seks søskende i en lille landsby i Vest-Uganda tæt på grænsen til Congo. Sidste år gik Businge ikke i skole. Familien havde ikke råd. Han måtte fange og sælge fisk for at hjælpe sin familie. Nu er han tilbage i skolen. Businge elsker at lære nye ting. Hans yndlingsfag er engelsk og naturfag.

Se filmen og billedserien om Businge på hjemmesiden:

<https://heleverdeniskole.dk/businge/>

Hvorfor skal man gå i skole?

Businge er startet i skole igen efter et år, hvor han ikke gik i skole. Han er glad for at være tilbage. Se video om skoler i Uganda og læs om skolesystem:

<https://heleverdeniskole.dk/skoleuganda/>

Læs om Businge med eleverne, og diskutér følgende spørgsmål:

- Hvad siger Businge om at gå i skole?
- Hvad synes Businges forældre om uddannelse?
- Hvorfor synes eleverne, det vigtigt er at gå i skole?
- Hvad tænker I om, at nogle børn i verden ikke kommer i skole eller ikke lærer nok i skolen?
- Hvorfor tror I, nogle børn ikke kommer i skole?
- Hvordan tror I, deres hverdag ser ud – hvad laver de?
- Hvordan ville jeres hverdag se ud, hvis I ikke gik i skole?
- Hvad betyder det, at uddannelse er en rettighed? Og hvad tænker I om, at 61 millioner børn i verden ikke kommer i skole?

De 17 verdensmål sætter fokus på, at alle børn i verden får en god uddannelse. Læs om verdensmålene (<http://heleverdeniskole.dk/bibliotek/uddannelse-og-en-retfaerdig-verden/>), og tal om, hvad uddannelse af god kvalitet betyder.

Lav en brainstorm i klassen over, hvad en god skole er. Hvilke forventninger er der til lærere og elever? Eleverne kan også diskutere, hvad der er godt ved deres skole, og hvad der kunne blive bedre. Lad eleverne blive enige om de vigtigste punkter, og udform en liste over den ideelle skole.

Hent vand sammen med Businge

Mange mennesker i verden har ikke rindende vand i deres huse. De må hente vand i en brønd eller ved en flod. Det er ofte børnene i familien, der henter vand. Nogle børn går rigtig langt hver dag for at hente vand. Businge henter vand til familien ved brønden to gange hver dag. Nogle gange henter han også vand til andre og sælger det. Lad eleverne læse på hjemmesiden om vand:

Prøv selv: <https://heleverdeniskole.dk/laeseraketten/det-vigtige-vand/>

- Øv jer i at gå med en spand med vand på hovedet (I Businges dunk kan der være mange liter vand. I skal nok øve jer med en mindre mængde vand.) Gode råd: udendørs, regnslag eller skiftetøj.
- Lad os forestille os, at der er 2 km fra jeres hus til det sted, hvor I henter vand. I skal hente vand 3 gange om dagen. Hvor mange km går I om dagen? Der kan være 10 liter vand i jeres spand. Hvor mange liter vand henter I om dagen? Gæt på hvor lang tid I skal bruge pr. dag.
- Diskutér i klassen om I har hentet nok vand til en families på fire personer forbrug? (Danmark 210 liter – Uganda 48 liter)

Del klassen op i grupper af 4. Opmål 500 meter for eksempel på en fodboldbane. Lad eleverne gå en "vandstafet" indtil de har båret nok vand og gået nok kilometer i forhold til de resultater, de fik i de første opgaver.

Debat: Fordele og ulemper ved skoleuniformer

Businge er lige startet i skole igen. I et helt år gik han ikke i skole, fordi familien ikke havde råd. Se videoen om Businge. I Uganda (og i øvrigt i store dele af verden) bærer eleverne skoleuniform på langt de fleste skoler. Læg op til en debat i klassen.

- Del klassen op i mindre grupper.
- Halvdelen af grupperne finder argumenter for skoleuniformer - den anden halvdel finder argumenter imod. Er der forskel på forholdene i Uganda og Danmark?
- "For skoleuniformer"- og "imod skoleuniformer"- grupperne samles og finder frem til deres fem bedste argumenter, som skrives på hvert sit kort.
- Hver gruppe vælger to personer, som skal fremlægge gruppens argumenter ved en debat. Resten af klassen er tilhørere.
- Efter fremlæggelsen kan der stilles spørgsmål til gruppernes repræsentanter
- Slut af med en afstemning i klassen.

Brætspil om uddannelse

Businge vil gerne gå i skole, så han kan få en uddannelse. Men der er mange forhindringer på hans vej.

- Inddel eleverne i mindre grupper, som hver skal lave et brætspil, der tager udgangspunkt i Businges drøm og de udfordringer, der kan være på hans vej. Startfeltet er Businges landsby og målfeltet kan fx være et hus i Kampala.
- Eleverne må først finde ud af, hvordan spillet skal se ud:
 - Hvordan kommer man fra start til mål?
 - Skal man slå med terning, vende kort, dreje med en skive eller ...?
 - Hvordan skal selve banen se ud?
 - Skal der være felter på pladen, hvor der skal ske noget specielt? (ryk frem, ryk tilbage, prøv lykken-kort eller ...)
 - Skal man kunne slås hjem? Skal der være genveje?
- Du kan give eleverne inspiration med følgende idéer:
 - Businge bliver syg og må være væk fra skolen i lang tid – det er svært at få lægehjælp på landet. Vent en omgang.
 - Businges far tjener ekstra penge i sin kiosk, og Businge kan komme i skole. Ryk to felter frem.
 - Der er ikke flere fisk i søen. Ryk tilbage til start.
 - Businge får ekstra hjælp til skolearbejdet af en onkel. Du får et ekstra slag.

Når alle grupper har lavet deres spil, kan I lave en spilletime, hvor eleverne kan spille hinandens spil.

Lav selv en fodbold og spil mod Businge

Businge spiller næsten altid fodbold i frikvarteret. Se billeder af Businges fodboldhold i billedserien om Businge. Læs også om fodbold i Uganda og landsholdet, der kalder sig det samme som Ugandas nationalfugl: <https://heleverdeniskole.dk/laeseraketten/fodbold-i-uganda/>

Prøv selv at lave en fodbold: <https://heleverdeniskole.dk/lav-din-egen-fodbold/>

Hvad skal klassens fodboldhold hede, og hvordan skal jeres fodboldtrøjer se ud?

Forestil jer, at klassen flyver til Uganda og I spiller kamp mod Businge og hans fodboldhold. Nu er de kommet hjem og skal skrive en reportage til den lokale avis.

Følgende fire punkter skal være med i reportagen. Husk billeder.

- Hvordan var turen? Hvordan var landet?
- Hvordan var det at møde Businge og hans venner?
- Hvordan gik kampen?

Lad evt. eleverne læse om nyhedstrekanten og nyhedskriterier her først:

<http://heleverdeniskole.dk/mediev%C3%A6rksted/>

Lær en sang fra Uganda – symbolik og metaforer

I Businges skole slutter timen af med en sang. Eleverne synger og klapper. Lær selv en sang fra Uganda på sproget luganda. I kan finde tekst, noder og en video her:

<https://heleverdeniskole.dk/syng-med-uganda/>

Snak om teksten til Tulo tulo:

- Hvad er et symbol? Hvad er en metafor?
- Hvad betyder det, at natten er en heks?
- Hvad betyder det, at natten er en dans?
- Hvad betyder det, at have mareridt?
- Hvad er en mare?
- Hvilke symboler og metaforer kender eleverne?

Hvilke andre godnatsange kender eleverne? Lad eleverne vælge en godnatsang, de kender. Nu skal de skrive en ny tekst til melodien. Lad dem bruge så mange symboler og metaforer, som de kan komme på.

Skriv historien – Businge fisker

Om lørdagen fisker Businge i søen med sine venner. Hvis de får bid, er fiskene til familiens aftensmad. Nogle af fiskene kan også sælges. Mens de sidder i båden ude på søen og venter på bid, fortæller vennerne historier. De drømmer sig væk i fortællingerne.

Lad eleverne hver især skrive en historie, som de ville fortælle til en ven. Det kan være en historie om Businge, der fanger fisk - eller noget helt andet. Brug mange tillægsord, så vi kan forestille os musik, lyde, mad, mv. i din historie. Øv dig i at fortælle historien. Nu skal I fortælle historien til hinanden to og to uden at læse op.

Udskoling

Prellah

Prellah er 16 år og går i 7. Klasse. Hun bor i en lille landsby i Kanara distriktet. For at komme til landsbyen skal man køre gennem et naturreservat. Her lever gazeller, bøfler, elefanter og mange andre vilde dyr. Prellah har mistet begge sine forældre til sygdom. Efter deres død var Prellah ked af det næsten hele tiden. Nu er hun tilbage i skolen og bor hos sin fætter og hans kone. Prellah er flittig i skolen. Efter skole laver hun sine pligter. Hun vasker tallerkner, kopper og henter vand i brønden. Om aftenen laver hun lektier med sine klassekammerater på skolen. Det er det eneste sted i landsbyen med strøm, så de har lys til at lave lektier i.

Se filmen og billedserien om Prellah på hjemmesiden: <https://heleverdeniskole.dk/prellah/>

Prellah i den varme stol

Prellah går i 7. klasse og bor hos sin fætter og hans kone. Hun har mistet begge sine forældre. Men hvad skal der ske i hendes liv, når hun er færdig med skolen.

Lad hver elev formulere 3-5 gode spørgsmål til Prellah.

- Gennemfør et par runder med 2-3 forskellige elever i den varme stol. Det er vigtigt, at eleverne i den varme stol forsøger at leve sig ind i Prellahs historie så godt som muligt.
- Når I er færdige med den varme stol, kan I samle sammen på elevernes spørgsmål og svar i klassen.

En paneldiskussion om piger og uddannelse

Prellah vil gerne leve op til sin mors ønske om, at Prellah får en uddannelse. Prellah drømmer om at blive sygeplejerske. Prellah var ude af skolen i en periode, fordi hun havde det dårligt, men også fordi hun ikke havde råd til en skoleuniform og til at betale skolepenge. Prellahs lærer Samuel gør meget for at få piger i Prellahs landsby i skole. Lad eleverne forberede sig til en paneldiskussion. Som forberedelse har eleverne læst portrættet i LæseRaketten, set filmen på hjemmesiden og eventuelt også disse artikler: <https://heleverdeniskole.dk/piger-skal-i-skole/> og <https://heleverdeniskole.dk/nar-born-ikke-kommer-i-skole/>

De kan f.eks. svare på disse spørgsmål hver for sig eller i mindre grupper:

- Hvorfor er det vigtigt at gå i skole?
- Hvorfor er det vigtigt, at piger kommer i skole?
- Hvad tænker I om, at nogle børn i verden ikke kommer i skole?
- Hvorfor tror I, at mange børn i Uganda ikke kommer i skole?

- Hvordan tror I, deres hverdag ser ud – hvad laver de?
- Hvordan ville jeres hverdag se ud, hvis I ikke gik i skole?
- Hvad betyder det, at uddannelse er en rettighed?
- Hvad mener I, der skal gøres for at beholde pigerne i skolen?
- Kan uddannelse være med til at skabe fred i Ugandas naboland, Sydsudan, og i verden? Hvorfor/hvorfor ikke?

Organisér paneldiskussionen så 4-5 elever er panel. Hver paneldeltager har ét minut til et kort oplæg. Resten af klassen er publikum og kan efterfølgende stille spørgsmål. (Læreren er ordstyrer).

Som afslutning kan I finde ud af, hvilke synspunkter der har størst opbakning i klassen.

Løb væk fra det hele? - lav et rollespil

Lav et rollespil om en dag i Prellahs liv. Rollespillet kan være fra den dag, hvor Prellah prøvede at løbe væk fra det hele sammen med sin kæreste, men blev stoppet af læreren Samuel. Eleverne arbejder i mindre grupper. Grupperne skal snakke om, hvad der får Prellah til at give op, og hvad der får hende til at skifte mening. Hvad føler Prellah? Og hvordan overbeviser Samuel hende om at blive?

Replikkerne øves grundigt før fremlæggelsen. Kulisser, rekvisitter og udklædning kan inddrages, hvis I har tid og lyst til det.

Prellah i fremtiden

Prellah har nogle ønsker for fremtiden. Går de mon i opfyldelse? Tag et kig i krystalkuglen og skriv en historie eller et essay om Prellahs liv om ti år – eller fem, hvis det giver bedre mening. Find pdf'en om essay: <https://heleverdeniskole.dk/til-laereren/laerervejledning-og-opgaver/>

Innocent

Innocent er 17 år og går i 8. klasse i Palabek. Innocent kommer fra Sydsudan. I 2017 blev hans skole angrebet. Innocent flygtede alene til Uganda, hvor han heldigvis blev genforenet med sin familie. Familien har startet et nyt liv i Uganda. Det første år i Uganda gik Innocent ikke i skole. Nu er han heldigvis tilbage på skolebænken. Hver dag går han næsten to timer for at komme til og fra skole. Sin fritid bruger han i kirken. Derudover bygger han møbler, som han sælger.

Se filmen og billedserien om Innocent på hjemmesiden:

<https://heleverdeniskole.dk/innocent/>

Skriv en avisartikel om Innocents liv i flygtningeområdet Palabek

Innocent og hans familie bor i Palabek i det nordlige Uganda. Det er et særligt område, hvor flygtninge kan få hjælp til at starte et nyt liv. Men det er ikke en flygtningelejr. Eleverne skal skrive en artikel, hvor de har mødt Innocent i Palabek. Som forberedelse har eleverne læst portrættet i LæseRaketten og set filmen på hjemmesiden. Lad også eleverne læse på hjemmesiden om flygtninge i Uganda:

<https://heleverdeniskole.dk/flygtningeuganda/>

- Lav en artikel om Innocent og hans oplevelser med flugten fra Sydsudan til Uganda
- Sørg for at lave en faktaboks eller på anden måde svare på hvordan Palabek er forskellig fra flygtningelejre? Og hvordan får folk hjælp til at opbygge et liv?

Brug pdf'en "Hvordan opbygges en artikel" og lad eleverne finde info om at skrive til medier her: <http://heleverdeniskole.dk/mediev%C3%A6rksted/>

Hvor ville du bo? – interview og essay

Innocents familie er flygtet fra Sydsudan til Uganda. Det er især svært for Innocents forældre at falde til i Uganda.

Snak i klassen om at være ny et sted. Det kan være at komme til et fremmed land som turist eller som tilflytter. Det kan være at flytte, skifte skole eller noget helt tredje.

Som forberedelse har eleverne læst portrættet i LæseRaketten og set filmen på hjemmesiden. Lad eleverne læse på hjemmesiden om Vivian, der bor i Danmark. Hun er flygtet fra Sydsudan til Uganda med sin familie, da hun var helt lille:

<https://heleverdeniskole.dk/mit-nye-hjem-i-danmark/>

Inddel eleverne i grupper.

Grupperne skal svare på følgende spørgsmål:

- Hvad er forskellen på selv at vælge at flytte til et nyt land og være nødt til at flygte fra sit gamle hjem?

- Hvornår har eleverne selv prøvet at føle sig nye et sted? Hvordan var det? Var der nogen, der hjalp dem? Hvad gjorde de?
- Bed eleverne om at forestille sig, at de skulle bo i et andet land. Hvilket land skulle det være og hvorfor?
- Bed eleverne om at interviewe hinanden om, hvorfor de har valgt det pågældende land.
- Afslut med, at eleverne skriver et essay, hvor de inddrager deres interview.

Brug viden herfra om et godt interview: <http://heleverdeniskole.dk/et-godt-interview/>

Religion og sameksistens

Innocent er kristen. Han læser i biblen hver aften og går i kirke om søndagen. Innocent fortæller, at gud passede på ham under flugten til Uganda. Innocent er også med i kirkekoret, og det var hans religion, der hjalp ham igennem den svære første tid i Uganda. I Uganda er der både kristne og muslimer. Begge religioners højtider er nationale helligdage i landet. Lad eleverne læse om religion i Uganda på hjemmesiden under temaet "Folk og kultur": <https://heleverdeniskole.dk/religion-og-tro/>

Tal om sammen i klassen:

- Spørg eleverne, hvilke højtider der bliver fejret i deres hjem. Lav en liste på tavlen, og snak i klassen om, hvordan de forskellige højtider bliver fejret.
- Del eleverne ind i grupper, og lad hver gruppe lave en præsentation om en trosretning og dens højtider - enten kristendommen eller islam. Vis herefter præsentationerne for hinanden. I kan evt. bruge værktøjerne i SkoleTube: <https://heleverdeniskole.dk/til-laereren/lav-boger-film-og-spil/>
- Snak om de værdier, de to religioner har. Hvilke minder om hinanden?
- Snak med eleverne om udfordringer ved, at der findes forskellige religioner i verden.
- Arranger et besøg til en lokal kirke eller trossamfund, og snak med præsten/lederen for trossamfundet om det særlige ved deres trosretning.
- Lad eleverne udvælge en højtid, de fejrer i deres familie. Bed dem om at skrive et brev til et af LæseRakettens børn, hvor de forklarer om højtiden.

Forståelse af demokrati og fred

Innocent er flygtet fra konflikten i Sydsudan. Innocent drømmer om et fredeligt samfund. Han vil gerne være med til at skabe fred og demokrati i sit land. Lad eleverne skrive ned, hvad de forbinder med begreberne "fred" og "demokrati". Diskutér efterfølgende begreberne i klassen. I kan for eksempel diskutere:

- Hvad er demokrati?
- Hvad betyder fred?

- Hvad karakteriserer et demokratisk samfund?
- Hvad karakteriserer et udemokratisk samfund?
- Hvad betyder ligestilling for et demokrati?
- Påvirker fred og demokrati hinanden? Hvorfor? Hvorfor ikke?
- Hvad er en demokratisk skole?
- Hvad betyder det, at elever har mulighed for indflydelse i undervisningen?
- Hvis andre bliver behandlet uretfærdigt, hvilke muligheder har eleverne så for at gøre noget ved det?
- Hvorfor er det vigtigt at bruge sin demokratiske ret?

Demokrati og fred – skriv en sang eller rap

I Uganda bruges musikken af flere store musikere til at give udtryk for, hvad de mener om landet og politik. Læs om og hør sangen "Freedom" af Ugandas populære musiker Bobi Wine på hjemmesiden: <https://heleverdeniskole.dk/populaerkultur-faenomenet-bobi-wine/>

Lad eleverne diskutere, hvad sangen handler om. Eleverne skal nu selv skrive en sang eller en rap om noget, de gerne vil have lavet om i verden.

Reportage fra en gudstjeneste med Innocent

Innocent spiller harpe og synger i kirkekoret. Lad eleverne forestille sig, at de er til en gudstjeneste i Innocents kirke. I kan se Innocent spille harpe i filmen om ham på hjemmesiden, og I kan lære mere om instrumenter og traditionel musik i Uganda:

<https://heleverdeniskole.dk/laeseraketten/lyt-til-uganda-og-dans-med/>

Sørg for, at reportagen indeholder information om instrumenterne og om, hvad musik gør ved Innocent og følelsen af fællesskab. Reportagen kan laves som en artikel til en avis eller et indslag i radioen.